

Diplomová práce Český jazyk v Nové škole, o. p. s. představuje čtenářům problematiku jazykového znevýhodnění žáků cizinců a romských žáků, kteří pravidelně navštěvují projekt Rozlety Nové školy, o. p. s.

Úvodní část práce představuje neziskovou organizaci Nová škola a její tři hlavní projekty Rozlety, Komunitní vzdělávání a Romano suno. Stručně charakterizuje klienty projektu Rozlety, jimiž se zabývá tato práce. Jsou to jazykově znevýhodnění žáci, zejména cizinci (Rusové, Ukrajinci, Vietnamci, Číňané ad.) a Romové.

Druhá kapitola je věnována jazykovému znevýhodnění uvedených žáků a zvláště jeho kulturnímu a sociálnímu aspektu - zabývá se vlivy kultury a jazyka na lidské myšlení, zmiňuje teorii o jazykovém relativismu Sapira a Whorfa, rozebírá i mimojazykové faktory ovlivňující komunikaci a zabývá se interkulturním aspektem v komunikaci. Následující část této kapitoly je zaměřena na Bernsteinovu teorii jazykového deficitu a s ní související teorie o vlivu sociálního prostředí na osvojování komunikační kompetence. Závěr kapitoly se soustřeďuje na další aspekty, které mohou mít negativní vliv na školní úspěšnost těchto žáků.

Třetí část práce je věnována problematice vyučování cizího jazyka, činitelům cizojazyčné výuky a způsobům začleňování jinojazyčných žáků do školní výuky.

Čtvrtá kapitola detailně představuje projekt Rozlety, jeho aktivity nabízené znevýhodněným žákům, zejména výuku, volno časový klub a dobrovolnický program. Důraz je kladen na výuku českého jazyka, její cíle, učební plány, jazykové zázemí žáků Rozletů a vyučovací metody a postupy, které jsou v Rozletech využívány.

Pátou kapitolu tvoří výzkumná část. Záměrem průzkumu bylo: (1) Získat informace o tom, kdy a jak se žáci cizinci poprvé setkávají s češtinou a jejím studiem, jak je ve studiu češtiny podporuje rodina a škola. V případě romských žáků šlo o to navíc zjistit, jaký jazyk považují za svůj rodný a kde se ve svém okolí setkávají s romštinou.